

Αρχές 20^{ου} αιώνα: σταθμός στην ιστορία της παιδαγωγικής

- Υποχρεωτική σχολική φοίτηση
- Κίνημα Νέας Αγωγής

20^{ος} Αιώνας: Νέα Αγωγή

- Εκπαιδευτική πράξη ως μέσο ανάπτυξης του παιδιού η οποία θεμελιώνεται στις ιδιαίτερες ανάγκες και ικανότητές του.
- Επίδραση των ιδεών του Διαφωτισμού
- Επιστημονική θεμελίωση της Παιδαγωγικής (Ψυχολογία)

Παραδοσιακή αγωγή- Νέα Αγωγή

Παλιά ή παραδοσιακή αγωγή

- Δασκαλοκεντρική θεώρηση της αγωγής
- Παιδί ως αντικείμενο προς μετασχηματισμό
- Στείρα μετάδοση γνώσεων
- Μάθηση μέσω σκληρής άσκησης και αποστήθισης
- Ταύτιση μάθησης με αγγαρεία
- Παιδαγωγική χρήση της τιμωρίας

Νέα Αγωγή

- Μαθητοκεντρική θεώρηση της αγωγής
- Αυτοδυναμία του παιδιού
- Κατάκτηση της γνώσης από το μαθητή και ανάπτυξη της κρίσης του
- Μάθηση μέσω εξερεύνησης και πειραματισμού
- Σύνδεση μάθησης με ευχαρίστηση και παιχνίδι

Πρόταγμα για ένα σχολείο δημοκρατικό, παιδοκεντρικό, σε σύνδεση με την κοινωνία και την πραγματική ζωή

- *«Ποια είναι τα χαρακτηριστικά της παλιάς εκπαίδευσης: η παθητική της στάση, η μηχανιστική μαζικοποίηση των παιδιών, η μονολιθικότητα στην ύλη και στις μεθόδους. Με δυο λόγια στην παραδοσιακή εκπαίδευση το κέντρο βάρους βρίσκεται έξω από το παιδί: στο δάσκαλο, στο σχολικό εγχειρίδιο, όπου αλλού θέλετε, αλλά όχι στα πρωταρχικά ένστικτα και στις δραστηριότητες του ίδιου του παιδιού. Κάτω από αυτές τις προϋποθέσεις, δεν έχουμε να πούμε πολλά πράγματα γύρω από τη ζωή του παιδιού. Θα μπορούσαμε να μιλήσουμε για τη μελέτη της προσωπικότητας του παιδιού, αλλά το σχολείο δεν είναι ο τόπος όπου ζει το παιδί. Τώρα η αλλαγή που έρχεται στην παιδεία μας είναι η μετατόπιση του κέντρου βάρους. Είναι μια αλλαγή, μια επανάσταση, όμοια με εκείνη που έφερε ο Κοπέρνικος, όταν μετέθεσε το κέντρο του σύμπαντος από τη γη στον ήλιο. Και εδώ, το παιδί γίνεται ο ήλιος γύρω από τον οποίο περιστρέφονται τα μέσα της εκπαίδευσης, το κέντρο γύρω από το οποίο οργανώνονται».*
Dewey, 1902: 4615

Στόχος Νέας Αγωγής: η χειραφέτηση του παιδιού

«Η αγωγή δε συνίσταται πια στην προετοιμασία του παιδιού για το ρόλο του ενηλίκου αλλά στο να του επιτρέψει να ζει ολοκληρωμένα την παιδικότητα του» (Mendel & Vogt, 1978)

- **J. J Rousseau** 1712-1778, Έργο: *Αιμίλιος ή περί αγωγής* (1762). Πρόκειται για την πρώτη συστηματική διατύπωση των αρχών της Νέας Παιδαγωγικής
- **J. H. Pestalozzi** 1764-1827, κοινωνική διάσταση της αγωγής
- **E. Claparède** 1873-1940, θεμελίωση της Παιδαγωγικής ως επιστήμης
- **J. Dewey**, 1859-1952, η μάθηση μέσα από την πράξη (*Learning by doing*)
- **C. Freinet**, 1896-1966, συνεργατική μάθηση, μαθητικά συμβούλια.
- **M. Montessori**, 1870-1952, μη κατευθυντική αγωγή-ανακάλυψη μέσω των αισθήσεων
- **A. Neil**, 1883-1973, αντιαυταρχική αγωγή- δημοκρατικό σχολείο

Celestin Freinet (1896-1966), *Κίνημα του Μοντέρνου σχολείου*

**Το παραδοσιακό σχολείο
περιστρεφόταν γύρω από
την ύλη διδασκαλία και γύρω από τα
προγράμματα
που καθόριζαν, διασαφήνιζαν και
ιεραρχούσαν την
ύλη αυτή. Η σχολική οργάνωση, οι
δάσκαλοι και οι
μαθητές συμμορφώνονταν στις
αιτήσεις τους. Το
αυριανό σχολείο θα περιστρέφεται
γύρω από τον
μαθητή - μέλος της κοινότητας**

Maria Montessori 1870-1952 *Παιδαγωγική της Αυτονομίας*

**Εμείς με το σύστημά μας έχουμε
προφανώς
διαφορετική αντίληψη για την
πειθαρχία.
Επιδιώκουμε μια πειθαρχία ενεργή.
Δεν πιστεύουμε
πως είναι πειθαρχημένο το παιδί που
το αναγκάζουμε
να μένει μουγκό και ακίνητο σαν
παράλυτο. Ένα τέτοιο
παιδί δεν είναι πειθαρχημένο μα
εκμηδενισμένο.**

Ποιά η επίδραση της Νέας Αγωγής στο σημερινό ελληνικό σχολείο;

- Διάταξη σχολικής αίθουσας (τάξη σε σχήμα Π)
- Εκπαιδευτικά προγράμματα –ύλη –σχολικά βιβλία
- Εκπαιδευτικές μέθοδοι (Διαθεματικές προσεγγίσεις –βιωματικές προσεγγίσεις)

Συμβουλευτείτε τα παρακάτω:

- https://www.alfavita.gr/ekpaideysi/459671_o-daskalos-poy-afine-ta-paidia-na-oneireyontai
- Μαρια Μοντεσσορι (Διδασκαλική ομοσπονδία Ελλάδας)